

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд, представен за придобиване на образователната и научна степен „Доктор на науките“ към катедра „Индивидуални спортове и рекреация“ към Департамент по спорт при СУ „Св. Климент Охридски“

от проф. д-р Георги Владимиров Игнатов,
преподавател от катедра „Спортни игри и планински спортове“ към Департамент по спорт на Софийски университет „Св. Климент Охридски“

ТЕМА: „Обучение на джудо чрез ката за различни възрасти“

Автор на дисертацията: проф. Анжелина Янева-Проконова, д-р

Авторката на дисертационния труд проф. Анжелина Янева-Проконова, д-р има богата автобиография. Завършва ВИФ „Г. Димитров“ през 1986 г. със специалност „Учител“. Тя е майстор на спорта по джудо и притежава VI-ти дан. Била е „Най-добър състезател по джудо на България“ за 1978 и 1979 г. и дългогодишен треньор по джудо. Проф. Янева постъпва на работа в СУ „Св. Климент Охридски“ през 1989 г. като преподавател по джудо и самоотбрана. През 1992 г. става главен асистент. През 2009 г. придобива образователната и научна степен „доктор“ по научно направление 05.07.05 – Педагогика на обучението по .. (джудо), защитавайки дисертационен труд на тема „Методика за начално обучение по джудо за деца в предучилищна възраст“. През 2010 г. печели конкурс и заема академичната длъжност „доцент“, а през 2014 г. става „професор“. В периода 2001-2009 г. е Ръководител катедра „Индивидуални спортове и рекреация“ към Департамента по спорт, а в периода 2009-2017 г. е Директор на Департамента по спорт при Софийския университет. Треньор на отборите по джудо в Университета с постигнати редица престижни медали от състезания у нас и в чужбина. Треньор на година на Университета за 2002 и 2006 г. Богатата и научна дейност е подкрепена с участие в 51 научни конференции от тях 11 в чужбина. Научен ръководител е на 10 защитили докторанта. Автор е на 115 научни труда в областта на физическото възпитание и спорта. Има изготвени 69 становища и рецензии при участие в научни журита за придобиване на научни степени и академични длъжности. Проф. Янева е участвала в 23 проекта в областта на физическото възпитание и спорта. Председател е на редакционната колегия и съставител на „Годишника“ на Департамента по спорт при Софийския университет от 2004 г. до днес, както и на

редакционната колегия на сборника от Международната научна конференция на Департамента по спорт при СУ „Св. Климент Охридски“ от 2009 г. до днес.

Джудо е бойно изкуство, но и спорт, който предлага отлични възможности за физическо натоваване, възпитание на внимание, придобиване на умения за работа в екип, социализация и усъвършенстване на личността. Джудо е достъпно за всички възрасти, пол и здравословно състояние – от прохождащите деца до възрастните хора, за всички, включително за хора със здравословни проблеми – глухи, незрящи и с ментални и физически увреждания. Джудо е много полезно за все по-нарастващата агресия в ученическата възраст и поставя на дневен ред нейното редуциране.

Всичко свързано с оптимизирането и налагането на нови иновативни средства и подходи за въздействие в обучението по джудо заслужава одобрение и засилен изследователски интерес. Това е и гледната ми точка от която ще анализирам и ще дам своята оценка за идеите и резултатите в дисертационния труд на тема: „Обучение на джудо чрез ката за различни възрасти“.

Дисертационният труд е оформен в едно книжно тяло с обем от 336 страници, от които 282 основен текст, съдържащ 47 таблици и 78 фигури, 22 страници използвана литература, както и 10 приложения. В структурно отношение трудът е построен правилно, като включва увод, три основни глави, изводи и препоръки за практиката, заключение, теоретични и научноприложими приноси, литература и приложения. Като структура, обем и последователност на изложението предложеният дисертационен труд отговаря на основните изисквания за такъв род разработки.

В увода целенасочено и обосновано е изяснена актуалността на проблематиката на дисертационното изследване. В своята логична последователност в обем от 9 страници са представени целта и произтичащите четири основни задачи, формулирани ясно и точно и даващи ясна представа за намеренията на авторката. Описани са обекта и предмета на изследването, а приложенияте изследователски методи дават възможност за обективен анализ към постигането на целта и задачите на труда. В края на увода проф. Янева, д-р е разработила ясна и добре построена работна хипотеза, която формира концепцията на дисертационния труд.

За подготовката на глава първа в обем от 64 страници са използвани 254 източника, от които 165 на кирилица, 57 на латиница и 32 електронни ресурси. В тази част на труда Анжелина Янева ни представя теоретичната постановка на проблема. В първа под глава последователно и систематизирано е изяснена същността на бойните изкуства, както и видовете бойни изкуства. Във втора под глава авторката ни запознава с

историята на джудо в света и в България, джудо като състезание и джудо за всички. В трета под глава проф. Анжелина Янева, д-р прави обстойна характеристика на философията на бойните изкуства. Разкрити са влиянието на даоизма, будизма и дзен-будизма, шинтоизма, както и влиянието на конфуцианството върху източните бойни изкуства. Представена е връзката на философските течения с бойните изкуства. В четвърта под глава сме запознати детайлно с особеностите, традициите и принципите в обучението по източните бойни изкуства, а в пета под глава със степените в бойните изкуства.

В тази част на труда отлично впечатление прави творческото изследване на литературните източници по изследваната проблематика. Проучването на състоянието на проблема е извършено компетентно и в необходимия научен стил.

Във втора глава „Теоретико-методологични аспекти на бойните изкуства“ в обем от 82 страници са представени както следва: в първа под глава – общите основи на подготовката в джудо, в т.ч. цел на джудо и понятия и терминология в бойните изкуства. Във втора под глава – особеностите в подготовката по бойни изкуства и джудо, в т.ч. методика на обучение по джудо, средства и форми на обучение и треньорските кадри по джудо. В трета под глава – превенция на агресията чрез източни бойни изкуства, в т.ч. особености в преподаването на източните бойни изкуства на деца проявяващи агресия и предотвратяване на конфликтни ситуации, както и средства за превенция на агресията в източните бойни изкуства. В четвърта под глава много сполучливо е представено влиянието на психоемоционалните механизми от практикуването на джудо, в т.ч. са представени данните от изследване на нивата на агресия, както и данни от изследване индексите на психоемоционално състояние – агресивност, депресия, враждебност, самочувствие.

В третата основна глава „Методика на обучението по джудо“ в обем от 114 страници е положен е огромен изследователски и анализаторски труд, който по мащабност напълно задоволява изискванията на една докторска работа. Третата основна глава се състои от три под глави, като всяка една от тях е свързана с решаването на съответната задача на изследването в дисертационния труд. Последователно са представени, както следва: в първа под глава – видовете техники и класификации. Във втора под глава е извършен анализ на използваните специални техники в джудо. Проф. Янева, д-р ни запознава със световните тенденции на развитие на техническата подготовка. Тя ни представя извършените от нея анализи на участието на българските джудисти в Световни и Европейски първенства, на техническите възможности на джудисти от България, на техническите възможности на джудисти, включени в ранглистата на Международната федерация по джудо от България и на състезанието по

джудо от Олимпийските игри – Токио 2020. Трета под глава започва със сравнителен анализ на кю системите по света и у нас. На базата личния опит на автора и на извършените продължителни изследвания, експертни оценки и наблюдения в периода 2012-2021 г. дават основание на авторката да изготви модел на кю система, адаптирана от различни кю системи по света, който е представен в тази под глава под глава. Изготвеният модел е разделен на три основни групи: Модел за деца до 7-годишна възраст; Модел за деца от 7 до 10-годишна възраст и Модел за възраст над 10 г. – основен модел. Моделите дават възможност да се прилагат, в зависимост от възрастта и степента на техническа подготвеност в джудо – начинаещи, полунапреднали, напреднали и майстори. Предложените модели са изградени върху основните принципи и въпроси в ката. Те предлагат нови възможности за преодоляване на стереотипа и търсене на нови подходи в обучението. В края на трета глава са представени резултатите от извършения сравнителен анализ на техниките в различните кю модели за трите възрасти.

В структурно отношение, разработването на трета глава е научно обосновано и удовлетворява напълно, а съдържанието и допринася за високата стойност на дисертационния труд.

В последната част на дисертационния труд са направени изводи и са формулирани препоръки, които кореспондират и се основават на решаването на поставените изследователски задачи и произтичат от направения анализ, като дават отговор на формулираната научна хипотеза.

От разширеното научно търсене, направените изследвания и анализи в дисертационния труд, ми позволяват да посоча следните основни приноси за практиката:

1. Обогатена е теорията за обучението в спорта джудо.
2. Предложен и апробиран е изцяло нов осъвременен модел за обучение по джудо на деца до 7 години, до 10 години и над 10 години.
3. Изведени са важни препоръки и обобщения за работата на спортно-педагогическите кадри работещи в сферата на спорта джудо.

Приносите на дисертационния труд имат както научно, така и научно-приложно значение и допринасят за обогатяване на знанията в областта на обучението по джудо за начинаещи и напреднали джудисти във всички възрасти.

Авторката има деветнайсет публикации (13 на кирилица и 6 на латиница), свързани с дисертационния труд, които напълно отразяват научните търсения по темата. Авторефератът, състоящ се от 72 страници отговаря на изискванията.

С авторката нямаме общи публикации по темата.

В заключение ще отбележа, че проф. Анжелина Янева, д-р е уважавана преподавателка не само в Софийския университет „Св. Климент

Охридски“, а и в цялата академична общност в Р. България. Личните ми положителни оценки за авторката като научен работник се допълват и от спортно-състезателната ѝ дейност в недалечното минало и тренъорската и работа, както с подрастващи и напреднали джудисти, така и със студенти.

Тези позиции позволяват на авторката да разполага не само с подробна информация и цялостен поглед върху общото състояние на спорта джудо сред подрастващите и напреднали джудисти, а така също и възможност за пряко участие в обучителния процес. Всичко това е дало възможност на авторката да направи изследвания с такъв задълбочен характер.

С убеденост мога да обобщя, че рецензията на дисертационен труд е разработен на много добро научно ниво, с нужната теоретична и приложна стойност в областта на спорта джудо. Представеният дисертационен труд има завършен вид, обогатяващ оптимизирането на процеса на обучение на джудисти в отделните възрастови групи и повишава професионалната компетентност на спортно-педагогическите кадри работещи в сферата на спорта джудо.

Въз основа на изложеното и качествата на кандидата, с убеденост предлагам на Уважаемите членове на научното жури да присъдят на проф. Анжелина Янева-Проконова, д-р – научната степен „Доктор на науките“ в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт – джудо) за нуждите на катедра „Индивидуални спортове и рекреация“ към Департамент по спорт при СУ „Св. Климент Охридски“.

14. 12. 2021 г.
гр. София

Изготвил становището:
/проф. Георги Игнатов, д-р/